

Лексична експресивність публіцистичного стилю

Публіцистичний стиль є одним із функціональних стилів, що обслуговують суспільні відношення: політичні, економічні, культурні, спортивні тощо [3]. Цей функціональний різновид літературної мови використовується засобами масової інформації (ЗМІ) – газетами, журналами, радіо та телебаченням, що відіграють важливу роль у сучасному суспільстві, інформуючи про те, що відбувається в цілому світі, формуючи відповідну громадську думку, надаючи можливості для підвищення освітнього рівня, розважаючи та впливаючи на наше світосприйняття. Інформація ЗМІ спрямована на розум і почуття масового адресата.

Головні комунікативні завдання публіцистичного стилю – інформувати широкий загал в найкоротший термін про останні новини та впливати на ставлення людей до значущих для суспільства проблем. Функція впливу полягає у реалізації волевиявлення мовця, висловлюванні повідомлення виразно, експресивно, емоційно.

Експресивність як семантична категорія розглядається у межах конотативного значення. Її сутність полягає у вираженні додаткових смислових відтінків, що нашаровуються на денотативне значення, поширюючи та підсилюючи лексичне значення, формуючи зображальність та виразність мовлення [4].

Мовленнєва експресія може виражатися в тексті звуками, словами та граматичними структурами.

Слова, котрі, крім основного денотативного (предметно-логічного) значення, містять ще й додаткове конотативне значення (функціонально-стилістичне, оцінне, емоційне та експресивно - образне), функціонують як виразні лексичні засоби мови.

Функціонально-стилістичне значення притаманне словам високого та зниженого стилів, що вживаються на фоні нейтральних слів:

1. *Sign quickly, Sire. Magna Carta is needed in the 21st century* [8].

2. *See ya, Harry — Cressida was always too cool to be a Consort* [8].

3. *...Mr. Obama's approach to the famous "Saturday Night Live" spoof of the Blue Oyster Cult song "(Don't Fear) the Reaper"* [7].

Словник англійської мови фіксує іменник *sire* як архаїзм, а займенник *ya*, прикметник *cool*, іменник *spoof* як розмовні лексичні одиниці:

Sire – noun (*old use*) a word that people use when they addressed a king [5: 1426];

Ya – pron. (*informal, non-standard*) used in writing as a way of showing the way people sometimes pronounce the word "you" or "your" [5: 1772];

Cool – adj. (*informal*) used to show that you admire or approve of something because it is fashionable, attractive and often different [5: 337];

Spoof – noun (*informal*) a humorous copy of a film / movie, television programme, etc. that exaggerates its main features [5: 1479].

Використання архаїзму *Sire* / укр. ваша величність (приклад 1) в звичайній ситуації, яка не передбачає його появу, демонструє певну розбіжність між значенням слова та контекстом, що створює певний сатиричний ефект.

Розмовні лексичні одиниці в другому і третьому прикладах роблять текст більш зрозумілішим для читача, створюють ефект його безпосередньої присутності в описаній ситуації.

Оцінне значення виражає ставлення мовного колективу до денотата, що визначається за критеріями «схвалення – несхвалення»:

... a mediocre guy doing a difficult job badly... [6].

В словниковій статті прикметника *mediocre* оцінка проявляється як позначкою «несхвальне» (*disapproving*), так і безпосередньо при розкритті семантичної структури цього слова:

mediocre - (*disapproving*) not very good; of only average standard [5: 954].

Слова з **емоційним значенням** також створюють експресію:

"I hate the damn savages..." [6].

Грубе слово *damn* використовується мовцем, щоб показати його роздратування і розчарування:

damn – (informal) a swear word that people use to show that they are annoyed, disappointed, etc [5: 384].

В публіцистичному тексті можуть вживатися вигуки, які виражають емоції, не називаючи їх:

Oh dear, is this another costly IT failure? [9]

Вигук *dear* використовується, коли мовець здивований, засмучений, роздратований чи стурбований:

dear – (exclamation) used in expressions that show that you are surprised, upset, annoyed or worried [5: 392].

Вигуки утворюють особливий прошарок слів, які не мають предметно-логічного значення, а функціонують як чисті знаки емоцій [1: 106].

Експресивно-образний компонент значення проявляється:

- при незвичайній денотативній співвіднесеності слів:

...we shouldn't take the bait... [6].

Вжита метафора *take the bait* (укр. *попастися на гачок*), підвищує експресивність повідомлення: створюючи певний образ в уяві адресата, вона активізує сприйняття повідомлення.

- при незвичайній сполучуваності значень слів:

Oh, What a Lovely War: Why the battle still rages [6].

Сполучуваність протилежних за значенням лексичних одиниць (оксюморон) протиставляє контрастні поняття, характеризується емоційністю та експресивністю.

Отже, публіцистичні тексти містять широкий арсенал лексичних одиниць, які виражають суб'єктивне ставлення мовця до змісту, роблять мовлення більш яскравим, впливовим, вражаючим, тобто є засобами вираження експресивності висловлювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка: Стилистика декодирования / И.В. Арнольд. – Ленинград: Просвещение, 1981. – 295 с.
2. Мороховский А.Н., Воробьева О.П., Лихошерст Н.И., Тимошенко З.В. Стилистика английского языка / А.Н. Мороховский, О.П. Воробьева, Н.И. Лихошерст, З.В.Тимошенко. – Киев: Вища школа, 1984. – 247 с.
3. Публицистический стиль / Стилистический энциклопедический словарь русского языка. – Режим доступа: enc-dic.com/stylistic/Publicisticheski-stil-26.html
4. Сергеева Е.Н. Степень интенсивности качества и их выражения в англ. языке/ Е.Н. Сергеева // Автореферат дис. канд...филол. наук. – М., 1967. – 18 с.
5. Hornby A.S. Oxford Advanced Learner's Dictionary / A.S. Hornby. – Oxford: Oxford University Press, 2005. – 1780 p.
6. The Sunday Times, 18 January 2015.
7. The Telegraph, 17 July 2014.
8. The Telegraph, 23 January 2015.
9. The Telegraph, 30 January 2015.